

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNÓŚCIOWEJ

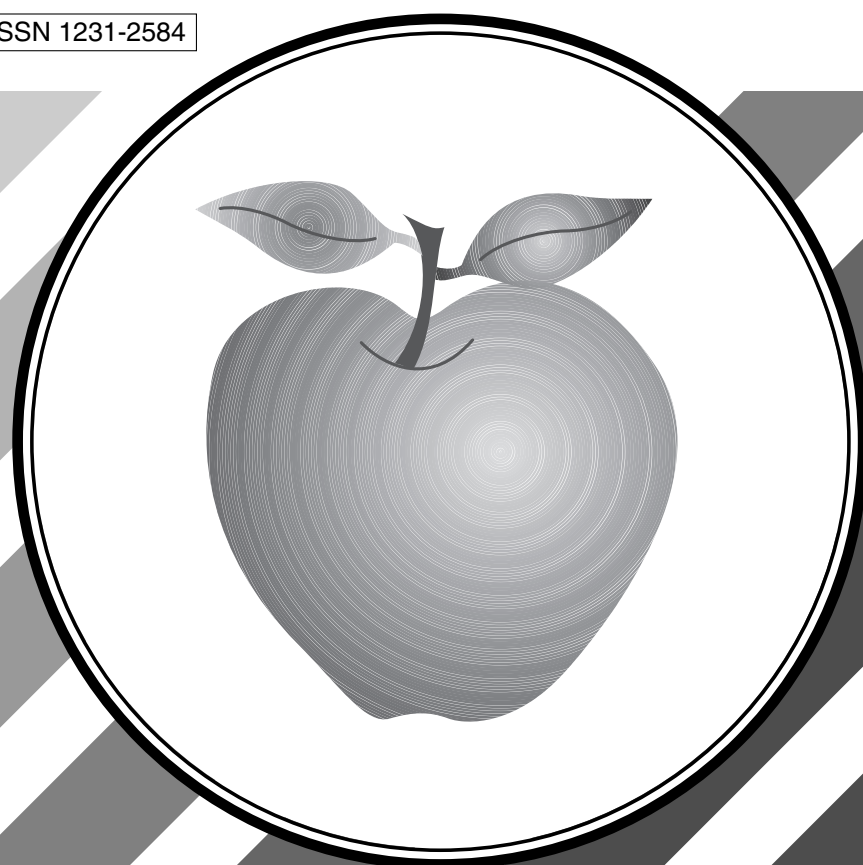
NR
22

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

ISSN 1231-2584

ANALIZY
RYNKOWE

LIPIEC 2003

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Produkcja i rynek owoców
 1. Produkcja – *J. Świetlik*
 2. Przetwórstwo – *B. Nosecka, I. Szczepaniak*
 3. Handel zagraniczny – *B. Nosecka*
 4. Ceny detaliczne i spożycie – *I. Strojewska*
- III. Produkcja i rynek warzyw
 1. Produkcja – *J. Świetlik, J. Mierwiński*
 2. Przetwórstwo – *B. Nosecka*
 3. Handel zagraniczny – *A. Bugała*
 4. Ceny detaliczne i spożycie – *I. Strojewska*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ
Świątokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr Bożena Nosecka, tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 553

AUTORZY:

dr Bożena Nosecka

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 553

mgr Anna Bugała

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 440

mgr inż. Janusz Mierwiński

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 478

mgr inż. Irena Strojewska

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 528

mgr Iwona Szczepaniak

- Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 770

mgr inż. Jan Świetlik

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 470

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 17.06.2003 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Krzysztof Mateńko, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w listopadzie 2003 r.

REASUMPCJA

W 2002 r. wyższe były zbiory większości warzyw, a obniżyła się produkcja niemal wszystkich owoców (poza gruszkami)¹. W wyniku wyższych zbiorów spadły ceny skupu warzyw, a najgłębszy był spadek cen pomidorów i ogórków. Spośród owoców niższe były ceny gruszek i porzeczek czarnych. Duży wpływ na wzrost cen większości owoców – w tym głównie jabłek przemysłowych, wiśni, truskawek czy agrestu miało, obok spadku zbiorów, większe zapotrzebowanie na te owoce i ich przetwory na zagranicznych rynkach zbytu.

W 2002/03 r. obniżyła się w stosunku do sezonu poprzedniego krajowa produkcja zagęszczonych soków owocowych, a także mrożonych owoców. Mniejsza była również produkcja soków pitnych i napojów – najbardziej dynamicznie rozwijającego się sektora przemysłu spożywczego w latach dziewięćdziesiątych. W wyniku dużej podaży surowca wzrosła natomiast produkcja warzyw mrożonych, koncentratu pomidorowego, a także ogórków konserwowych i warzyw kwaszonych. Utrzymała się także tendencja wzrostowa w produkcji większości przetworów o wyższym stopniu przetworzenia (dżemów, konserw, przetworów pomidorowych wtórnego przetwórstwa). Łączna produkcja przetworzonych owoców i warzyw była mniejsza od notowanej w sezonie poprzednim o 3% i wyniosła ok. 2,3 mln ton.

Wartość eksportu owoców, warzyw i ich przetworów wzrosła, w stosunku do sezonu poprzedniego, aż o 25% i osiągnęła rekordowy poziom 865 mln USD (30% eksportu rolno-spożywczego). Nienotowane dotychczas wpływy uzyskano w eksporcie jabłek, koncentratu jabłkowego, mrożonych warzyw, a także większości produktów o wyższym stopniu przetworzenia (głównie dżemów, konserw warzywnych oraz soków pitnych i napojów). Wzrosła w porównaniu z 2001/02 r. wartość eksportu mrożonych owoców (podstawowej pozycji w polskim eksporcie owoców, warzyw i ich prze-

tworów), a także schłodzonych owoców miękkich i warzyw świeżych (głównie cebuli i kapusty).

Tak wysoki poziom eksportu to przede wszystkim rezultat wzrostu cen w sprzedaży większości owoców oraz przetworów owocowych i warzywnych. Rośnie także aktywność krajowych firm na rynkach zbytu i umacnia się pozycja polskich produktów w krajach UE, po zniesieniu od 1 stycznia 2001 r. stawek celnych w eksporcie większości produktów ogrodniczych do tego ugrupowania. Wydatki na import, przy obniżeniu rozmiarów przywozu większości produktów, lecz przy wzroście cen, zwiększyły się o 4% do 790 mln USD. Saldo obrotów owocami, warzywami i ich przetworami, po raz pierwszy od pięciu lat, było dodatnie i wyniosło 75 mln USD. W sezonie 2001/02 ujemne saldo w handlu zagranicznym tymi produktami wyniosło 69,5 mln USD.

W sezonie 2002/03 średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów były wyższe niż w sezonie poprzednim. Produkty te podróżowały w relacji do wielu pozostałych grup żywnościowych jak i artykułów nieżywnościowych i usług. Tańsze były natomiast w ubiegłym sezonie warzywa i ich przetwory. Konsekwencją wzrostu cen i mniejszej podaży był spadek z 50 do 49 kg w przeliczeniu na 1 mieszkańca konsumpcji owoców (poza jabłkami i gruszkami, których spożycie wzrosło). Spożycie warzyw i ich przetworów (liczone na poziomie gospodarstw domowych) zwiększyło się o 3% do 66 kg.

Według prognoz uwzględniających przebieg warunków meteorologicznych do połowy czerwca, produkcja owoców w 2003 r. wyniesie 3,1 mln ton i będzie o 2% wyższa niż w roku poprzednim. Wzrosną zbiory jabłek, a obniży się produkcja większości pozostałych owoców, w tym głównie truskawek. Ceny truskawek przekroczą poziom 4 zł/kg (wobec 2 zł/kg w 2001 r.). Wyższe będą też ceny gruszek, śliwek, agrestu i malin.

Od poziomu ubiegłorocznego nie będą przypuszczalnie odbiegały ceny skupu wiśni i porzeczek czarnych. Ceny jabłek deserowych utrzymają się na niskim poziomie z trzech poprzednich sezonów.

W 2003/04 r. wzrośnie produkcja koncentratu jabłkowego, a spadnie produkcja mrożonych owoców. Utrzyma się tendencja wzrostowa w produkcji dżemów, marmolad i konfitur. Globalna produkcja przetworów owocowych nie będzie odbiegać od notowanej w 2002/03 r. Od rekordowego poziomu z 2002/03 r. mogą też nie odbiegać znacznie wpływy z eksportu owoców i ich przetworów, a decydujący będzie wzrost średnich cen mrożonych owoców i spodziewana stabilizacja cen w eksporcie zagęszczonego soku jabłkowego. Obniżą się natomiast przypuszczalnie wydatki na przywóz, a saldo obrotów owocami i ich przetworami może być dodatnie i wynieść 5–10 mln USD.

Produkcja warzyw przekroczyć może ubiegłoroczny poziom jedynie w warunkach poprawy mało korzystnych do połowy czerwca warunków meteorologicznych. Niezależnie od poziomu zbiorów zmniejszyć się może produkcja i eksport warzyw mrożonych gdyż spodziewane jest mniejsze zapotrzebowanie na te produkty na zagranicznych rynkach zbytu. Utrzyma się natomiast tendencja wzrostowa w produkcji i eksporcie produktów gotowych – głównie konserw i marynat warzywnych. Import produktów gotowych nie będzie odbiegał od poziomu z 2002/03 r. Obroty zagraniczne warzywami świeżymi, a także ich ceny dla producenta i konsumenta oraz konsumpcja zależą będą od tegorocznych zbiorów.

¹ Wg GUS produkcja warzyw gruntowych obniżyła się w 2002 r. w stosunku do roku poprzedniego aż o 24%. Spadek zbiorów ma w dużej mierze charakter „statystyczny” wynikający z uwzględnienia w ocenie zbiorów wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r. Wyniki te wskazują na znacznie niższą, niż szacowano poprzednio, powierzchnię warzyw gruntowych.

SUMMARY

In the year 2002 the crops of majority of vegetables in Poland increased. On the other hand a decline of crops was reported in case of almost all the fruits (except of pears¹). Reflecting the increase in vegetable crops the procurement prices considerably declined. The highest price decline was reported in case of tomatoes and cucumbers. Regarding fruit prices a decline was observed in case of pears, and blackcurrant. Despite lower crops, rising export demand for processing apples, cherries, strawberries and gooseberries resulted in the increase in their prices.

Comparing to the previous season the production of concentrated fruit juices and frozen fruits in the 2002/03 season declined. The production of juices and fruit drinks (the most dynamic sector of food industry in the 90's) also declined. Reflecting bulk supplies of raw materials the production of frozen vegetables, tomato concentrate and preserved cucumbers and sour vegetables increased. Upward tendency remained in the production of majority of highly processed (jams, canned fruit and vegetables, secondary processing tomato products. Total production of processed fruits and vegetables in 2002 was 3% down from the previous year and totalled about 2,3 mio tons.

The value of fruit and vegetable exports in the 2002/03 increased by 25% and reached a record level of 865 mio USD (30% agri-food exports). The export revenue reached a peak level in case of apples, apple concentrate, frozen vegetables and majority of highly processed products (mainly jams, canned vegetables, juices and drinks). The increase of export revenue was also observed in case of frozen fruits (basic item in Polish exports of horticultural products), chilled soft fruits and fresh vegetables (mainly onions and cabbage).

Such high level of export revenue reflected mainly an increase in the export prices of majority of fruits and processed fruits and vegetables. Rising activity of Polish companies on export markets and strengthening position of Polish products on the EU market following the abolishment of import duties since the 1st of January 2001, also contributed to that. Having reduced the volume and increased prices the expenditure on imports increased by 4% to 790 mio USD. The balance of foreign trade in fruits and vegetables and their derivatives for the first times since five years turned positive and totalled 75 mio USD versus -69,5 mio USD in the previous season.

Average retail prices of fruits and fruit products in the 2002/03 season were recorded higher than in the previous season. Their relative prices versus other food and non-food and services also increased. The prices of vegetables and vegetable products declined. Due to higher prices and reduced supplies per capita consumption of fruits and declined from 50 to 49 kg (except apples and pears where an increase was reported). Per capita consumption of vegetables and vegetable products (calculated at household level) was 3% up and reached 66 kg.

According to the forecast taking into account weather developments observed by middle June 2003, fruit production in 2003 is expected at 3,1 mio tons, which would be 2% up from the previous year. The production of majority of fruits (mainly strawberries) is expected down, which would be compensated by rising apple production. Strawberry prices are anticipated to exceed 4 PLN/kg versus 2 PLN/kg last season. Higher prices are expected also in case of pears, plums, gooseberry and raspberries while the prices of cherries, blackcurrant are li-

kely to remain unchanged. The prices of table apples will keep the low level observed since 3 years.

The production of apple concentrate in the 2003/04 season is forecast to increase, while a decline is expected in case of frozen fruits. Persisting upward tendency in the production of jams and marmalades. Total production of fruit products will not differ from the level observed in the 2002/03 season. The export revenue is also not likely to change from the record level reported in 2002/03 season, which would be caused by rising prices of frozen fruits and expected stabilisation in the prices of concentrated apple juice. On the other hand the import expenditure is projected to decline. Therefore the positive balance of foreign trade in fruits and fruit products is likely to total some 5-10 mio USD.

Vegetable production is likely to exceed the level observed last year only if there is a change of unfavourable weather conditions observed by the middle June 2003. Irrespective of the crop size, the production of vegetable products and the exports of frozen vegetables are likely to decline due to declining demand in foreign markets. The production and exports of final products (mainly canned vegetables and marinates) is likely to keep upward tendency, while their imports are to remain unchanged. Foreign trade in fresh vegetables, their prices paid for the producers as well as the retail prices and consumption will rely upon the level of this year's crops.

¹ According to the Central Statistical Office (CSO) the production of ground vegetables in 2002 declined by 24% as compared to 2001. The decline largely resulted from statistical corrections reflecting the results of National Agricultural Census conducted in 2002. These results report the area of ground vegetables significantly lower than it had been previously estimated.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukażą się:

1. Rynek ziemi rolniczej /6/ • wrzesień 2003,
2. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /24/ • wrzesień 2003,
3. Rynek pasz /14/ • październik 2003,
4. Rynek mięsa /25/ • październik 2003,
5. Rynek drobiu i jaj /24/ • październik 2003,
6. Rynek mleka /25/ • październik 2003,
7. Rynek zbóż /25/ • listopad 2003,
8. Rynek ziemniaka /24/ • listopad 2003,
9. Rynek rzepaku /24/ • listopad 2003,
10. Rynek owoców i warzyw /23/ • listopad 2003,
11. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /18/ • grudzień 2003,
12. Popyt na żywność /4/ • grudzień 2003,
13. Rynek cukru /24/ • grudzień 2003.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2003 roku wynosi 34 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0·prefiks·22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
